

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 2. Zettortdeenâ 12tâ Janwar 1839.

J a u n a s s i n n a s.

No Juhrmallas. Garr muhsu juhrmalli famehr waffaras, zil meh's sinnam, 5 fuggi fekkuinâ usgahjuschi, trihs us Kolk'es raggu (Domesnees) weens muhsu nowaddâ un peek-tais wairak us Went'es puffi. No diweem buhs wairak fo stahstih't. Virmais, leels 3 mastu fuggis, kas effoht bijis ittin jauns un brihnum brangi un jauki istahstih'ts, pa paschu seena laiku pee Kolk'es ragga us fekku weetu, warr buht us kahdu wezzu nogrimmuschu fuggi bij nobrauzis un wair's ne warreja wallam tapt. Schis fuggis bij no Seemel-Amerikaneru semmes no kahda pil'sfatina ne tablu no ta leela pil'sfata fo sanz Boston. Swetschu meh'nesi no mah-jahm isgahjis, winsch pa to widdu bij wehl, kahdas weetas bijis un tad pah'r to leclu pasaul'es juhru ar itt labbu laimi atbrauzis Peterburg'e un no Peh'terburg'es us Nihgu. Dselse un kennepes bij jawedd us mahjahm un jaw tas tablais zelsch bij usneints, kad ta branga laiwa t'e muhsu masâ jubrâ sawu gallu atradde. Par laimi bij rahms laiks, ka zilwekus drihs warreja nozelt un pehzak arri wiffas winnu mantas un fugga lectas, tã ka no dselses un kennepehm labbu teesu pee mallas dabbuja. To wiffu uhtrup'e pahrdewe un dasch pirzejs tur labbu naudu pelnijs, bet wiffwairak kahdi pahrdes-mits Schihdi, kas naudu samettuschi, to uhdens pilnu fuggi ar wiffu, kas wehl bij eekschâ, par kahdeem 440 rubleem nopirke. To teem isde-wahs, wehl tik dauds dselses no uhdens iswilft, ka par wairak ne kã 4000 rubleem to warrejuschi pahrdoh't, bet arri dauds strihdes un dumpja par tahs nopelnitas naudas isdallischanu winnu paschu starpã zehlees. Bet lai Schihdi pehz nau-das dsennahs, meh's kristiti laudis sch'e warram dahrgaku mantu eedabhuht, prohti gudribu,

ar fo irr labbaki prezzetees, ne kã ar sudrabu un furras angli labbaki ne kã felt's (Cal. fakk. w. 3, 14.) To schis fuggis arri peederreja pee tahs leelas Amerikaneru sahtibas beedribas un us wiffu winna tablu zellu no brandwihna, jeb zitteem tahdeem stipreem dshreneem ne weena lah'site ne irr lihds bijusi, bet tikkai eeksch weenas masas buddeles wihns preeksch flinrahm deenahm. Domehr wiffi fugga laudis weenu-mehr pee labbas wesselibas bijuschi un sawus darbus tikkuschi pas'trabdajuschi. Scheitan pee mallas winni allaschia kã gohdigi laudis rah-dijuschees un neweens nelabs darbs no teem ne irr dsirdeht's. Pats fugga wirsneeks, Plum-mers sauzams, bij ittin smalks, labbi mah-zih'ts lungs tãpatt kã winna jauna gaspascha, kas ar masu meitinu, 3 gaddus wezzu, sawam draugam bija lihds. Ta sawã teh'wu semine arri jaw preeksch 9 gaddeem sahtibas beedribai bij sawu wahrdu dewusi, ne kahdu brandwihnu ne baudiht un pehz schih's apsholischanas lihds schim dsihwojusi. Muhsu mahzitojs ar schem sweschineekeem Went'espill'e bij fatizzees un douds fo par to sahtibas buhschanu, eeksch Amerikas sarunnajees. Tad tee ne ween wiffu aptipri-najuschi fo eeksch tahm „sinnahm pah'r sahti-bas beedribahm“ warram lassih't, bet tee win-nam arridsan irr stahstijuschi, ka taggad jaw tur tik tablu effoht ar scho leetu, ka wair's us ne weenu Seemel-Amerikaneru fugga stiprus dshreenus ne turr, bet ar fugga wihreem tã salihkft, ka teem naw brihw tohs lihds nemt, un ka arridsan semmes wirs'u brandwihns tã isjubdis, ka daschâ weetã tikkai pil'sfatõs eeksch apteekeem ween winnu warr dabhuht. No pehz tahdas leezibas nu wehl tee grihb runnaht, kas lihds schim sazzija: Deews sinn, woi tas warr bugt teesa, fo muuns grihb eerunnaht no tahm

fahribas beedribahm tahtlās sweschās semmēs!
Kas to irr redsejis? Nu tee schē patt to aplee-
zina, kas to tur irr redsejuschi un ja arri scheem
gohda laudim ne gribb tizzeht, tad tāpatt
ikweens zilweks wiffā Dundagas juhrmallā to
sinn, ka neweens stiprs dsehreens us wiinnu
kugga naw atrasts. Un kad tee us tik tahtu
zeltu pahr to leelu pasaulēs juhru gluschi bes
brandwihna pahrtikfuschī, tad jaw gan irr
muhfu sweimeeki weenu nakti bes wiinna war-
rehs us juhrahs buht un arraji, kam naw tik
dauds jaslappinajahs un jasalst, nedš tahdas
breesmas jareds, kà juhra gahjejeem, tee itt
ne inas ar to ne warr aishildinatees, ka brand-
wihns teem effoht pawiffam waijadsigs. Tā-
patt lai muhfu seewischki no ta kapteines seewi-
naas mahzahs. Jo ja tahdai mahzitai un goh-
digai gaspaschaj, kas wehl daschaj zeenigai
mahtei pilsfatā par labbu draugu warreja
palikt, tas ne bij par kaunu, ka ta bij swehti
apsohljusees, ne kahdu brandwihnu ne dsert,
woi tad muhfu seewahm un meitahm wehl
kauns buhs, to paschu padohmu usneemt, kas
tahs no dauds leelaka negohda warr pasfargah?
— Bet zits kas sinn dohmahs: „fo tas wiff
palihds, ka nekahds brandwihns teem ne
bij, tomehr winneem bij nelaimē jatohp ar
fawu brangu kuggi.“ Tahds lai sawroht, ka
shi nelaimē gan zaur to wainu gaddijusees, ka
us tahs juhrahs kahitas, kas kapteinam bij
lihds, tas Kolfes rags ne effoht bijis tā pa-
reiss ussimehts, kahds winsch taggad irr. Bes
tam, kas to warr sinnaht, woi tas lungs, kam
neismannijami padohmi, ne lifke scheem Ame-
rikanereem scheitan pee mallas nahkt, lai tee
mums buhtu par pamahzishanu un labbu
preekschihmi, ka no dserschanas grehka buhs
astahtees? Bet ja kahds wehl par to sawā
prahā schaubahs, tam lai patihf dsirdeht wehl
no weena zitta kugga, kam brandwihna papil-
nam bij, kad winsch mallā nostrehje un tad lai
jebkurfch fakka, woi irr labbaki nelaimē tapt, tā
ka brandwihns irr, jeb tā ka winsch naw lihds.

Ruddens laikā, kad tahs leelas wehtras bij,
kahdā pirmdeenas rihtā, Iitā Oktober deenā,

eeraudsijam kuggi, kas pusswerstu no muhfu
zeema, paschā gahsumu weetā bij smilktis
eefstrehjis. Weens mastā kohks bij nolaufts,
enkurs norauts, juhra, kas pahrtleeku augsti
gahje, bangas arween gahje pahr wiffu kuggi
pahr un kuggineeki fleedse, lai glabbj. Ne zil
ilgi, tad wiffi zeema laudis pee juhrmallas bij
fahstrehjuschi un laiwu wiffschus aishwilkuschī
lihds to weetu, fur kuggis teescham prett stah-
weja, labbu plintes schahweenu no mallas.
Bet kas nu drihst flahht eet pahr tahdu brees-
migu juhru? Seewas brehz un wihreem pee-
kerrahs pee rohkas, lai ne cet, jo tas zelsch
pascheem buhschoht us nahwi. Tomehr zitti
gohdawihri ne gribb tuwakus bes paliga pameest,
bet Deewam pawehledamees laiwā eekahpj un
tik tik ne tohp pee kugga flahht, kad warren
leela banga teem peegahsch laiwu ar uhdeni un
tohs atfwesch pee mallas atpakka. Wezzaki
wihri, kam firds wairs to ne ness, nu nahf ahrā,
bet weens fainneeks, stiprs wihrs ar drohschu
firdi, wehl usrunna puifschus un atkal ar fawu
masu laiwu schee fahkt prett wilneem zihnitees,
kas laiwinu gan stahwu gaisā zelt, gan atkal
kà besdibbeni nogahsch. Trihs jaw ne bij wairs
tahtu no kugga, bet tas negantigs gahsums
atkal schohs sagrahbj un straume nodfenn labbu
gabbalu un tik us zettortu eeschanu teem isdoh-
dahs, to wirwi fakert, fo tee puss-nosalluschī
wihri no kugga nomette. Nu gan dohmahs,
ka schee wiffi zits preeksch zitta steiguschees lai-
wā tapt. Bet ne mas; papreeksch to kugga
wirsneeku un stuhmanni ar kahdeem pahri ma-
trohseem nozehle un kad teem zitteem gahje pak-
ka, tad schee nemas ne taifahs, no sawa kugga
semmē nahkt. Tas fainneeks kahpj augsch,
tad zitti tāpatt paschi eet, bet weens fakka: fur
wiinna manta (fo tulihht ne warreja lihds nemt)
effoht, tur pats arr gribbam palikt un kad to
ar warru gribb noneest, tad wihrs rahda duh-
res prettim. Nu gan jaw warreja manniht,
kas teem kaiteja un nu wehl jo skaidrak paschi
to rahdija, kad zaur Deewa schehligu pa-
ligu wiffi bij us faufuma. Jo tad tee ne
dohmaja ne Deewam, ne saweem glahbejeem

pateizibu fazzilt, bet tà ka no lainwas iskahpu-
 schi tee kritte turpat feewischkeem klast un ar
 scheem grilbeja beskaunigi plohsitees. Gudrà
 prabtà zilweks, kas patlabban no nahwes
 isglahbts, tà ne warr darriht un wiffi laudis
 redseja, ka winni bij peedsehruschees, kamehr
 it azzumirkli buhtu bijis jafataifabs, Deewam
 sawas dwehseles nodoht. Tà arri teem, kas
 par sawu dsibwibu ne behdadami tohs no nah-
 wes bij isglahbuschi, zittu pateizibas algu winni
 ne dahwinaja, ka ween frohgà kahbu schnapfi
 teem, kas winnu dshere. Zahba buhschana
 jaw labbus auglus ne warr nest un tà arridsan
 pilsfata patš fugga kapteine par saweem pa-
 laidneeka lardim subdsejis un wiffwairak par
 to, kas schè bij tik warren peedsehris un sawam
 glahbejam prettim turrejabs, ka tas us juhkas
 effoht dumpi zehlis un paschu kapteini gribbejis
 nokaut. Tapehž teefas kungi, kam winsch
 arri wehl rupji prettim runnais winnu lifke
 dselsos fassleht un tà ar zittu fuggi nosubtiht
 us Etettines pilsfatu Pruhshu semne, no
 kurrenes schis fuggis bij un fur tas besdeewigs
 zilweks gan buhs sawu algu dabbusis. Ap-
 dohna nu, lassitajs! kurri tewim labbak pa-
 tihk, woi schee Pruhshu, kas eeksch sawas
 nelaines ar brandwihnu wehl grehkus pelnija
 woi tee Amerikaneri, kas bes brandwihna buh-
 dami, ar kluffu firbi par labbu nehme, fo
 Deewos teem bij nospreedis un ar sawu labbu
 gohdu us mahjahm nobrauze? Wan ikkatram
 jafalka, ka schee Deewam un zilwekeem war-
 reja labbaki patikt un ka Deewos zaur scheem
 diwi fugeem mums atkal to mahzibu dewis,
 ka itt pawissam bes brandwihna warr gan labbi
 pahrtikt un ka no schi dshreena nekahds lab-
 bums, bet dauds grehka un sohdivas zilwekeem
 nahk. Kai nu tas Rungs dohd, ka wiffi, kas
 schohs notikkumus paschi redsejuschi, jeb schei-
 tan lassijuschu, scho mahzibu labbi pee firds
 nemtohs un jo stipri fargatohs, ka tee ar leeku
 dserchanu sawas dwehseles ne apgruhtina un
 ne pasaude.

Nakstihst tal 1mà Dezember 1838.

H r.

Teefas flubdinafchanas.

No Keelas Gezawas pagasta teefas tohp flubdinahst,
 kad par tahm mantahm to no mahjahm idiktu fainu-
 neeku: Kalna Keelausch Zahna, Ruhlai Wahrtin
 Dahrsneeka un Egge Krischjahn Weitmannu kon-
 kurse nospreesta tad pehž S. 493. tahs semneeku
 likkumu gramatas wiffus parradu dewejus, kam
 kahbas melleschanas pee scheem fainnekeem buhtu,
 usajina, no schis deenas wifs wehlat lihds 24tu
 Webruar 1839 pee Keelas Gezawas pagasta tee-
 fas peeteiktees, jo pehž schi termina neweens wairš
 ne taps klaushts. Keelà Gezawà, 30tà Dezember
 1838. 2

Enuggu Zehkabs, pagasta wezzakais.
 (Nr. 267.) Ewertš, pagasta teefas srihweris.

No Galteneš pagasta teefas tohp wiffi parradu
 beweji ta Galteneš fainneeka Dorre Adam Rosen-
 berg pahr kurra mantu parradu un nespehziabas deht
 konurse nospreesta, zaur scho usajinati, lihds 22tru
 Webruar 1839 scheit pee Galteneš pagasta teefas
 peeteiktees, jo wehlat neweens wairš ne taps klu-
 shts.

Galteneš pagasta teefa, 20tà Dezember 1838. 2
 † † † Janne Friedenberg, pagasta wezz.
 (Nr. 90.) J. B. Herrmann, pagasta teefas srihw.

Wiffi tee kam kahbas taišnas parradu prašschanas
 pee ta Zihpelmuischas fainneeka Pestschuru Kri-
 stappa buhtu, pahr kurra mantu nespehshanas un
 parradu deht konurse spreesta, tohp usajinati, 28tà
 Janwar 1839 scheit peeteiktees, jo wehlat neweens
 wairš ne taps klaushts un buhs tad muhschigi kluffu
 jazeesch. Krohna Behrsmuishas pagasta teefa, 7tà
 Janwar 1839.

(L. S.) H. Behring, pagasta wezzakais.
 (Nr. 17.) Heiner. Müller, teefas srihwera palige.

Pehž Kursennes Kambara teefas pawehlescha-
 nas tiks Krohna Waltekas muishas Pappardes krohgš
 no Jahneem 1839 us arrenti isdohts. Kam patiktu
 peeminnetu frohgu us arrenti nemt, teek usajinatš,
 30tà un 31mà Janwar 1839 preeksch pufšdeenas
 ar labbahm drohschibahm Krohna Waltekas muishà
 atnahkt. Krohna Klostter Wispottes pagasta teefa,
 30tà Dezember 1838.

(L. S.) † † † Lampel Indrik, peeschdetais.
 (Nr. 277.) F. Orening, pagasta teefas srihweris.

Zittas flubdinafchanas.

No Jahneem 1839 warr 1) Keelas Behrses wehju-
 submallas ar sudmallu-frohgu, 2) Strauta-frohgu,

pee Valangas pastezetta, 3) Starpes-krohgu, pee ta leelzetta kas no Dohbeles, pahr Zhli, Auzi ic. ic. us Kuldigu webd, us arrenti dabbuht. Kam patiktu schihs sudmallas un schohs krogus us arrenti nemt, tohp usajinati Leelas Behrse muischa pee Larre kunga peeteiktees. Leela Behrse, 7ta Dezember 1838. 1

Wissi pee Brucken-Schenberges peederrigi kroggi un schenti tiks no Jahneem 1839 us arrenti isdohti. Kam patiktu schohs krogus un schentus us arrenti nemt, tee warr Schenberge 25ta un Bruckene 27ta Janwar 1839 pee muischas waldischanas peeteiktees. 2

Palkais muischas waldischana zaur scho sinnamu barra, ka tur no Jahneem 1839 diwi mohdere-schanas weenu no 60 un ohtru no 50 flauzamahn gohwim us arrenti warr dabbuht. Kam patiktu schihs mohdere-schanas us arrenti nemt, dabbu klah-takas sinna pee muischas waldischanas. 2

Tee flauzami lohpi Krohna Leelas un Masas Sef-jawas muischa, ka arri Jatscheenu krogge, tiks no Jahneem 1839 wairaksholitajam us arrenti isdohti. Kam patiktu schohs lohpus un scho kroggu us arrenti

nemt, tohs kuhbs, 20ta un 24ta Janwar f. g. pee Leelas Sefjawas pagasta teefas peeteiktees; fur arri klah-takas sinna warr dabbuht. 2

Disch-Zwandas muischas waldischana, ne taklu no Kuldigas pilfata, waggaru ffohlu gribb eetaisht, prohti ffohlu, fur ismannigi un gohdigi puishi no Latweeschu kahrtas par waggareem jeb ueraageem taps ismahziti. La nu gan kuhbs itt derriga leeta, fo muhsu tehwasemme zirta kahda muischa wehl ne atrohn. Kam tibf schai ffohla waggara-amratu un wissu, kas pee schi ammata kohpschanas leeti derr, taifui un pilnigi ismahzitees; tas woi pee Disch-Zwandes, woi pee Peltfchu muischas waldischanas, warr peeteiktees, fur dabbuhs sinnaht us kahdu wihfi salikt. 3

Sinna pahr jaunu grahmatu.

Pirmais fohlis us laimi, jeb laika-kawellis wez-zeem un jauneem, ihpafchi ffohlas behrneem zelts no Uwischu apgahdatajeem. Jelgawa 1838. Drikketts pee Jahna W. Steffenhagen un dehla. 47 puse-lappas, maksa wahla eeseeta 10 kap. subr. (Skattees Latw. Uwises Nr. 48. 1838.) 2

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihga tanni 2tra Janwar 1839.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 54 1/2 kap. papihru naudas geldeja	1	—	1 pohds kannepu tappe maksahs ar	—	90
5 — papihru naudas	1	40	1 — linnu labbakas surtes — —	2	—
1 jauns dahlberis	1	32	1 — — siktakas surtes — —	1	80
1 puhrs rudsu tappe maksahs ar	1	45	1 — tabaka	—	65
1 — kweeschu	3	—	1 — dselses	—	75
1 — meeschu	1	—	1 — sweesta	2	40
1 — meeschu = putrainu — —	1	40	1 muzza filku, preeschu muzza — —	8	50
1 — ausu	—	60	1 — — wihfchnu muzza — —	9	—
1 — kweeschu = miltu	3	50	1 — farkanas fahls — —	7	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu — —	2	—	1 — rupjas leddainas fahls — —	6	—
1 — rupju rudsu = miltu — —	1	30	1 — rupjas baltas fahls — —	5	—
1 — firnu	1	50	1 — smalkas fahls	4	60
1 — linnu = sehklas	3	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weena maksā.		
1 — kannepu = sehklas	1	25			
1 — linnu	5	—			

W r i h w d r i e k e h t.

No jubrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses: Hofraht von Braunschweig, grahm. pahrluhfotais. No. 16.